

Tiếng Nhật - chàng trai đáng yêu, khó tính, khó chiều

1. Nhật Bản trong tôi là nỗi ám ảnh về hình ảnh cô bé Oshin bảy tuổi đi giữ trẻ và cô tiếp viên hàng không mang thương hiệu “Cố lên Chiaki”

Ngoài việc nghe người lớn nói thủ đô của Nhật là Tokyo, Nhật có hoa anh đào đẹp lắm,... thì kiến thức về Nhật Bản của tôi khi đó vẫn còn vô cùng nghèo nàn. Nó chỉ được bồi đắp hơn qua những thước phim truyền hình Nhật đến với màn ảnh Việt Nam lúc ấy. Không ồn ào, nhưng vô cùng ấn tượng. *Oshin* và *Chuyện nữ tiếp viên hàng không* là hai tác phẩm như thế.

Bộ phim dài 297 tập *Oshin* kể về cuộc đời của người phụ nữ tên Oshin sống vào cuối thời kì Meiji (Minh Trị) đến đầu thập niên 1980.

Khi Oshin lên bảy tuổi, đã bị cha cho đi ở đợ để cải thiện cuộc sống khó khăn của gia đình. Oshin trở thành người giữ trẻ cho một gia đình khá xa nhà. Hình ảnh Oshin ra đi trên một chiếc bè tre, quay lại gào thét gọi mẹ cha khiến trái tim tôi quặn thắt. Công việc của Oshin khi đi ở là lo việc vặt trong nhà cho tới giặt quần áo và chăm em. Mặc dù bị chủ nhà đánh đập nhưng Oshin vẫn ráng sức chịu đựng vì luôn nghĩ rằng mình mà cố gắng thì gia đình sẽ bớt khổ. Rồi tôi nhớ đến hình ảnh một cô bé Oshin tò mò đi theo trẻ con trong vùng đi học, len lén đứng bên ngoài lớp học để học ké. Thấy giáo thấy tội nghiệp nên đã giúp Oshin học, nhiều lần vì mãi học về nhà trễ, em bé đói khóc nên Oshin bị chủ nhà mắng té tát. Dù bị bạn bè hăm dọa, bắt nghỉ học nhưng Oshin vẫn cố gắng tự học, và đã viết được thư nhờ người gửi thư về cho gia đình khiến cho mọi người trong nhà ai cũng phải trầm trồ ngạc nhiên. Nhưng có lẽ cảm động nhất vẫn là hình ảnh về trận động đất lớn ở Tokyo đã phá hủy toàn bộ nhà và cửa hàng mà hai vợ chồng Oshin đã vất vả gây dựng, rồi cuộc hôn nhân của hai người không được mẹ chồng chấp nhận, nên Oshin đã phải chịu rất nhiều gian khổ cũng như sự đay nghiến của mẹ chồng. Cảnh Oshin bị gãy tay và sảy thai do công việc đồng áng nặng nhọc đã lấy đi rất nhiều nước mắt của người xem.

Oshin chính là một điển hình tiêu biểu cho mẫu phụ nữ huyền thoại, một biểu tượng của sự kiên nhẫn và không bao giờ chịu khuất phục ngay cả trong những hoàn cảnh khó khăn nhất. Theo một tài liệu mà tôi đã từng đọc sau này, một võ sĩ sumo người Nhật được gọi là Oshin Yokozuna để ca ngợi lòng dũng cảm và nghị lực khi anh đã chiến thắng được căn bệnh tiểu đường và chinh phục những đỉnh cao với môn võ sumo truyền thống. Ngoài ra, cụm từ “Oshin Diet” phổ biến ở Nhật những năm 1980 khi người dân nước này vượt qua thời kỳ kinh tế bong bóng, ăn uống khổ cực chỉ với cơm và củ cải. Và cũng có thể vì thế, mà ở Việt Nam, đã dùng từ “Oshin” để chỉ về người giúp việc vất vả. Oshin không chỉ là tác phẩm truyền hình kinh điển, đáng tự hào của người Nhật mà còn làm võ òa, tan chảy hàng triệu trái tim trên thế giới.

Bộ phim truyền hình ấn tượng thứ hai kể từ sau khi *Oshin* tấn công mạnh mẽ màn ảnh Việt đó chính là *Chuyện nữ tiếp viên hàng không*. Bối cảnh chính mà bộ phim sử dụng là môi trường học tập và sinh hoạt của các nữ sinh viên Học viện hàng không Nhật Bản. Nội dung phim xoay quanh nhân vật nữ chính có tên Chiaki. Chiaki vốn là một cô gái mồ côi cha, tính tình nhút nhát, hậu đậu nhưng lại ước mơ trở thành một nữ tiếp viên hàng không chuyên nghiệp. Nhờ sự nỗ lực

của bản thân, sự giúp đỡ của bạn bè và tình yêu mãnh liệt với thầy giáo trẻ của mình, cuối cùng Chiaki đã thực hiện được ước mơ tưởng chừng như không tưởng. Cốt truyện đơn giản, diễn xuất tốt, phong cách hài hước, nhẹ nhàng, đã tạo nên điểm hấp dẫn cho bộ phim. Đặc biệt, khẩu hiệu *Cố lên Chiaki* chắc chắn là một câu nói không bao giờ có thể quên đối với những khán giả của bộ phim đáng yêu này.

Qua hai bộ phim tôi thêm khâm phục tinh thần kiên cường, nỗ lực không ngừng của người Nhật nói chung và phụ nữ Nhật nói riêng. Không những thế phim còn giúp tôi cảm nhận được sức mạnh đáng sợ của thiên nhiên mang tên động đất, thấy được sự khắc nghiệt trong môi trường làm việc tại Nhật. Với một cô bé mới học cấp hai ngày ấy có lẽ mới chỉ suy nghĩ và cảm nhận được đến vậy. Nhưng có thể nói Oshin và Chiaki là hai nhân vật đã lớn lên cùng tuổi thơ của tôi và hình thành trong tôi ấn tượng ít nhiều về Nhật Bản - một đất nước mà tôi không thể nghĩ rằng nó lại có thể trở thành quê hương thứ hai của mình.

2. Tôi chọn tiếng Nhật hay tiếng Nhật chọn tôi?

Khi tôi bắt đầu lên cấp hai, mẹ đã quyết định cho tôi vào Cung văn hóa thiếu nhi của Thành phố để học tiếng Anh. Nhưng trường cấp hai của

tôi khi ấy, ngoại ngữ bắt buộc lại là tiếng Pháp. Tôi học song song hai thứ tiếng cùng lúc và đã có lúc phân vân rất nhiều vì không biết thi vào chuyên Anh hay chuyên Pháp khi lên cấp ba. Cuối cùng, tôi chọn tiếng Anh.

Học hết ba năm cấp ba chuyên Anh, tôi đã nghĩ cuộc đời mình sẽ gắn bó với thứ tiếng mà cả thế giới phải dùng này, vì vậy khi làm hồ sơ thi vào đại học, trong đầu tôi chỉ có một nguyện vọng duy nhất là thi vào ngành tiếng Anh phiên dịch trường Đại học Ngoại Ngữ - Đại học Quốc gia Hà Nội. Nhưng mẹ tôi bảo không nên thi vào tiếng Anh nữa vì số lượng người học tiếng Anh đã quá nhiều, quá bão hòa và khuyên tôi nên chọn tiếng Nhật. Mẹ khẳng định bảo: “Con nghe mẹ lần này đi, thi vào ngành tiếng Nhật, mẹ cảm giác học tiếng Nhật có tương lai”. Rồi còn trêu đùa: “Cứ học đi, kể cả có thất nghiệp, về nhà bán mì chính Ajinomoto”. Thấy tôi có vẻ đắn đo, mẹ xé phăng luôn bộ hồ sơ tiếng Anh tôi đã viết và bảo tôi ghi lại. Tôi tặc lưỡi đồng ý, giống hệt như giao phó cuộc đời cho mẹ. Giờ nghĩ lại, nếu ngày đó có sai lầm gì chắc tôi sẽ hận mẹ và hận chính tôi cả đời mất.

Rồi giấy báo đỗ đại học được chuyển về nhà, tôi thở phào nhẹ nhõm và tự nói: “Woa, vậy là mình sắp được học tiếng Nhật rồi đấy”. Nhưng “Tiếng Nhật là thứ tiếng quái quỷ gì vậy nhỉ? Mình

có học được không nhỉ?” - một nỗi lo lắng mới lại bất chợt xâm chiếm suy nghĩ của tôi, dù nó không đủ mạnh để có thể lấn át niềm vui sướng đỗ đại học trước đó. Tôi tự thưởng cho mình những giờ phút thư giãn sau những chuỗi ngày căng thẳng cao độ và háo hức đón chờ một cuộc sống sinh viên xa nhà dài bốn năm phía trước.

18 tuổi, lứa tuổi đẹp nhất của đời người, tôi trở thành tân sinh viên K40 khoa Ngôn ngữ và Văn hóa Phương Đông trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Quốc gia Hà Nội. Vào cái tuổi 18 ấy, một đứa con gái sống trong sự chiều chuộng, bao bọc của gia đình, thấy mình thật yếu đuối, đã khóc òa sau khi bị rịn chia tay mẹ và bác ở khu nhà trọ, thấy luống cuống khi phải làm mọi thứ một mình, thấy bơ ngỡ và lạc lõng trước dòng người nhộn nhịp nơi đô thị ồn ào,... thấy và cảm thấy nhiều lắm, duy chỉ có một điều mà lúc đó tôi không thể thấy. Đó là không thể thấy được: Chính cái tuổi 18 ấy lại là chương mở đầu cho những gì mà tôi sắp viết ra đây.

Như bao bạn cùng đỗ đại học lúc đó, tôi mang tâm trạng bồn chồn, háo hức khi sắp được biết các bạn học của mình, giáo viên của mình là ai. Chúng tôi đến dự buổi giới thiệu về khoa, mà giờ nghĩ lại cứ phải tủm tỉm cười khi nhớ về khuôn mặt ngỡ ngác như thỏ non của các tân sinh

viên. Khi ấy, có một sempai¹ lên nói chuyện, đến đoạn chị ấy nói từ cảm ơn bằng tiếng Nhật: どうもありがとうございます đưa nào đưa nấy cũng há hốc mồm vì ngưỡng mộ sao chị ấy giỏi thế, và kiểu sốc điện giật với tiếng Nhật vì chỉ có mỗi từ cảm ơn thôi, có nhất thiết phải dài đến thế hay không? Hụt hắng, cũng không hẳn. Chính xác là bị choáng ngợp và rối rắm.

Quá trình choáng ngợp bắt đầu từ lúc tôi giở cuốn giáo trình ra, mất chữ A, mồm chữ O với 92 chữ Hiragana (Chữ mềm) và chữ Katakana (Chữ cứng) trong bảng chữ cái tiếng Nhật. Cặm cụi ngồi viết, học được chữ sau thì lại quên mất chữ trước. Mỗi giờ lên lớp không khác gì đưa trẻ con bi bô tập nói, tập nhớ mặt chữ. Mới đến bảng chữ cái thôi đã thấy nản thế này thì không biết có tiếp tục được nữa không. Cuộc hành trình mới bắt đầu với những tiếng thờ dài ngoằn ngoáy nhưng tay vẫn không ngừng tập viết.

Thời gian đầu đến lớp, ai cũng nhìn nhau lạ lẫm, ngại ngùng nhưng rồi sau một hai tuần đầu, cả lớp như bắt được nhịp chung, cùng nhau học, đố nhau chữ này là chữ gì, chữ kia là chữ gì... Bây giờ, có nhiều bạn hỏi tôi về vấn đề tự học tiếng ở nhà, tôi cũng vẫn khuyên các bạn rằng: Nếu chỉ xác định học tiếng để biết, để vui thì học thế nào

1. Từ chỉ bậc đàn anh, đàn chị trong tiếng Nhật.

Lời tựa

Tôi viết cuốn sách để dành tặng

Cho tôi:

Một tôi với những ngày tháng còn
xanh non với tiếng Nhật.

Một tôi mang trong mình ước mơ và
khát khao đi Nhật.

Một tôi với đầy ắp những trải nghiệm
đáng nhớ ở Nhật.

Một tôi chất chứa biết bao tâm sự, xúc cảm,
hoài niệm.

Một tôi trưởng thành sau năm năm
tròn trĩnh ở Nhật.

Và:

Cho chính các bạn, những người đang cầm
trên tay cuốn sách nhỏ này.

Không đao to búa lớn gì đâu, đơn giản chỉ
là những suy nghĩ của riêng tôi. Cứ thoải
mái mà đọc nó, như tôi đang ngồi bên cạnh
kể chuyện các bạn nghe vậy.

Tác giả

